Облікова картка дисертації

I. Загальні відомості

Державний обліковий номер: 0824U000154

Особливі позначки: відкрита

Дата реєстрації: 05-01-2024

Статус: Захищена

Реквізити наказу МОН / наказу закладу:

II. Відомості про здобувача

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Мегела Роман Романович
2. Roman R. Mehela

Кваліфікація:

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Вид дисертації: доктор філософії

Аспірантура/Докторантура: так

Шифр наукової спеціальності: 052

Назва наукової спеціальності: Політологія

Галузь / галузі знань: соціальні та поведінкові науки

Освітньо-наукова програма зі спеціальності: Політологія

Дата захисту: 27-02-2024

Спеціальність за освітою: публічне управління та адміністрування

Місце роботи здобувача: ГОЛОВНЕ УПРАВЛІННЯ РОЗВІДКИ МІНІСТЕРСТВА ОБОРОНИ УКРАЇНИ

Код за ЄДРПОУ: 43966883

Місцезнаходження: вулиця Електриків, будинок 33, Київ, 04176, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління:

Ідентифікатор ROR:

III. Відомості про організацію, де відбувся захист

Шифр спеціалізованої вченої ради (разової спеціалізованої вченої ради): ДФ 61.051.118

Повне найменування юридичної особи: Державний вищий навчальний заклад "Ужгородський національний університет"

Код за ЄДРПОУ: 02070832

Місцезнаходження: вул. Підгірна, буд. 46, Ужгород, Ужгородський р-н., 88000, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

IV. Відомості про підприємство, установу, організацію, в якій було виконано дисертацію

Повне найменування юридичної особи: Державний вищий навчальний заклад "Ужгородський національний університет"

Код за ЄДРПОУ: 02070832

Місцезнаходження: вул. Підгірна, буд. 46, Ужгород, Ужгородський р-н., 88000, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

V. Відомості про дисертацію

Мова дисертації: Українська

Коди тематичних рубрик: 11.15.41, 11.15.71, 11.15.91

Тема дисертації:

1. Трансформації державно-церковних відносин у Чехії в історичній ретроспективі та в умовах демократичного транзиту.

2. Transformations of State-Church Relations in the Czech Republic in Historical Retrospective and in the Conditions of Democratic Transition.

Реферат/анотація:

1. У дисертації досліджено еволюцію державно-церковних відносин у Чехії в історичній ретроспективі та в умовах сучасних демократичних перетворень. Зазначається, що Чеська Республіка належить до групи постсоціалістичних країн, що досягли значних успіхів у системній суспільно-політичній трансформації і є прикладом успішної розбудови демократії на теренах Центрально-Східної Європи. Наголошується на тому, що в умовах євроінтеграції України важливе теоретичне і прикладне значення має вивчення та використання досвіду європейських країн у різних сферах. У зв'язку з цим у дисертації аналізується та узагальнюється досвід розв'язання проблем державно-церковних відносин у Чехії та показується його значення для України. Доводиться, що вивчення та впровадження зарубіжного досвіду взаємодії держави та релігійних організацій

актуалізується проблемами внутрішнього життя українського суспільства, зокрема кількісними та якісними змінами в релігійному середовищі, зростанням ролі релігійного чинника в суспільно-політичному житті, а отже й потребою коригування державної політики у релігійно-церковній сфері, вдосконалення правових засад забезпечення свободи совісті та діяльності релігійних організацій в Україні. Дослідницька проблематика актуалізується також необхідністю забезпечення національної та духовної безпеки українського народу, що опинилася під загрозою через активне розігрування Росією релігійної карти у війні проти України. У роботі визначаються теоретико-методологічні засади дослідження проблеми взаємин держави з церквою та релігійними організаціями, уточнюються дефініції ключових категорій, центральне місце серед яких посідає поняття «державно-церковні відносини». Аналізуються основні напрями української та зарубіжної історіографії вивчення проблем формування і трансформації державно-конфесійних взаємин. Зазначається, що порушені в дисертації проблеми знайшли здебільшого фрагментарне відображення у науковій літературі, комплексного їх осмислення за допомогою інструментарію політичної науки не здійснено ще й досі. Тому історія і сучасний стан державно-церковних відносин у Чехії залишаються серед найменш досліджених в українській політичній науці. У дисертації визначено основні історичні етапи трансформації державно- церковних відносин на чеських землях під час існування різних політичних режимів. З'ясовано, що впродовж століть релігія була одним із визначальних чинників суспільно-політичного та духовно-культурного розвитку чеського суспільства, відігравала важливу роль у становленні національної ідентичності. Чехію охарактеризовано як один із важливих центрів європейської християнської цивілізації, а християнство – як невід'ємний елемент культури чеського народу на кожному історичному етапі його розвитку. Висвітлено становище церкви та релігійних організацій у період тоталітарного комуністичного режиму в Чехословаччині. Наголошується на тому, що догматизований марксизм, який упродовж десятиліть був офіційною ідеологією й водночас "політичною релігією", формував лише негативне ставлення до християнства та його ролі в історії чеського народу. Церкву як важливу і впливову інституцію було повністю витіснено із суспільного життя. Чехословаччина була позбавлена можливості здійснювати власну політику у релігійно-церковній сфері. У чеському суспільстві утвердилася модель державно-церковного протистояння. У роботі висвітлено політичні та ідеологічні аспекти ліквідації греко-католицької церкви у Східній Словаччині.

2. The evolution of state-church relations in the Czech Republic in historical retrospective and in the conditions of modern democratic transformations has been examined in the thesis. It is noted that the Czech Republic belongs to the group of post-socialist countries that have achieved significant success in systemic socio- political transformation and it is an example of the successful development of democracy on the territory of Central-Eastern Europe. The fact, that in the conditions of the European integration of Ukraine the study and use of the experience of European countries in various fields is of important theoretical and practical importance, has been emphasized. In this regard, the experience of solving the problems of state-church relations in the Czech Republic has been analyzed and summarized and its significance for Ukraine has been shown in the thesis. The study and implementation of foreign experience of the interaction of the state and religious organizations actualized by the problems of the internal life of Ukrainian society, in particular, quantitative and qualitative changes in the religious environment, the growing role of the religious factor in social and political life, and therefore the need to adjust state policy in the religious and church sphere, improvement of the legal basis for ensuring freedom of conscience and activities of religious organizations in Ukraine have been proved. Research issues are also relevant to the need to ensure the national and spiritual security of the Ukrainian people, which has appeared under threat of Russia's active playing the religious card in the war against Ukraine. The theoretical and methodological principles of the research problem of relations between the state, church and religious organizations have been defined, the definitions of key categories, the central place among which is occupied by the concept State-Church Relations, have been specified in the thesis. The main directions of Ukrainian and foreign historiography of studying the problems of formation and transformation of state-confessional relations have been analyzed. It has been noted that the problems raised in the thesis have mostly been reflected in the scientific literature in a fragmentary way, and their comprehensive understanding using the tools of political science has not been carried

out until now. Therefore, the history and current state of state-church relations in the Czech Republic remain among the least researched in the Ukrainian political science. The main historical stages of the transformation of state-church relations in the Czech lands during the existence of various political regimes have been identified in the thesis. It has been found that over the centuries religion was one of the determining factors of the socio-political and spiritual-cultural development of the Czech society, and it played an important role in the formation of national identity. The Czech Republic is characterized as one of the important centres of European Christian civilization, and Christianity has been an integral element of the culture of the Czech people at every historical stage of their development. The position of the church and religious organizations during the totalitarian communist regime in Czechoslovakia has been highlighted. It has emphasized that dogmatized Marxism, which for decades was the official ideology and at the same time "political religion", formed only a negative attitude towards Christianity and its role in the history of the Czech people. Church as an important and influential institution was completely pushed out of the public life. Czechoslovakia was deprived of the opportunity to implement its own policy in the religious and church sphere. In the Czech society, the model of state-church confrontation has been established. The political and ideological aspects of liquidation of the Greek- Catholic Church in Eastern Slovakia have been highlighted in the thesis.

Державний реєстраційний номер ДіР: 0116U005073

Пріоритетний напрям розвитку науки і техніки: Фундаментальні наукові дослідження з найбільш важливих проблем розвитку науково-технічного, соціально-економічного, суспільно-політичного, людського потенціалу для забезпечення конкурентоспроможності України у світі та сталого розвитку суспільства і держави

Стратегічний пріоритетний напрям інноваційної діяльності: Не застосовується

Підсумки дослідження: Теоретичне узагальнення і вирішення важливої наукової проблеми

Публікації:

- 1. Палінчак М.М., Капітан Л.І., Мегела Р.Р., Пупена В.В. Історичні та канонічні аспекти отримання Томосу в Україні. Регіональні студії. 2020. № 21. С. 82-88.
- 2. Мегела Р.Р. Історіографія досліджень державно-конфесійних взаємин у Чеській Республіці. Регіональні студії. 2020. № 22. С. 31-35.
- 3. Мегела Р.Р. Теоретичні основи дослідження державно-церковних відносин. Регіональні студії. 2020. № 23. С. 77-81.
- 4. Остапець Ю.О., Мегела Р.Р. Релігійні організації та види фінансування релігійних організацій. Регіональні студії. 2020. № 25. С. 110-113.
- 5. Мегела Р.Р. Основні етапи відносин держави і церкви в Чеській Республіці (у період з IX до середини XX століття). Регіональні студії. 2021. № 26. С. 10-13.

Наукова (науково-технічна) продукція:

Соціально-економічна спрямованість:

Охоронні документи на ОПІВ:

Впровадження результатів дисертації: Впровадження не планується

Зв'язок з науковими темами: 0116U005073

VI. Відомості про наукового керівника/керівників (консультанта)

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Панов Ален Володимирович

2. Alen V. Panov

Кваліфікація: к.і.н., доцент, 07.00.01

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Державний вищий навчальний заклад "Ужгородський національний університет"

Код за ЄДРПОУ: 02070832

Місцезнаходження: вул. Підгірна, буд. 46, Ужгород, Ужгородський р-н., 88000, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

VII. Відомості про офіційних опонентів та рецензентів

Офіційні опоненти

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Добродум Ольга Вікторівна

2. Olha V. Dobrodum

Кваліфікація: д. філ. н., професор, 09.00.03

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Державний торговельно-економічний університет

Код за ЄДРПОУ: 44470624

Місцезнаходження: вул. Кіото, буд. 19, Київ, 02156, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Саган Олександр Назарович

2. Oleksandr N. Sagan

Кваліфікація: д.філос.н., професор, 09.00.11

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Інститут філософії імені Г. С. Сковороди Національної академії наук України

Код за ЄДРПОУ: 05417012

Місцезнаходження: вул. Трьохсвятительська, буд. 4, Київ, 01001, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Національна академія наук України

Ідентифікатор ROR:

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Здіорук Сергій Іванович
2. Serhii I. Zdioruk

Кваліфікація: к.філос.н., доцент, 09.00.11

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Національний інститут стратегічних досліджень

Код за ЄДРПОУ: 14282798

Місцезнаходження: вул. Пирогова, буд. 7-а, Київ, 01054, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Державне управління справами

Ідентифікатор ROR:

Рецензенти

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Скиба Іванна Іванівна
2. Ivanna I. Skyba

Кваліфікація: к.і.н., доцент, 07.00.01

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Державний вищий навчальний заклад "Ужгородський національний університет"

Код за ЄДРПОУ: 02070832

Місцезнаходження: вул. Підгірна, буд. 46, Ужгород, Ужгородський р-н., 88000, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

VIII. Заключні відомості

Власне Прізвище Ім'я По-батькові голови ради	Бокоч Вікторія Михайлівна
Власне Прізвище Ім'я По-батькові головуючого на засіданні	Бокоч Вікторія Михайлівна
Відповідальний за підготовку облікових документів	Сабов Вікторія Іванівна
Реєстратор	УкрІНТЕІ
Керівник відділу УкрІНТЕІ, що є відповідальним за реєстрацію наукової діяльності	Юрченко Тетяна Анатоліївна

